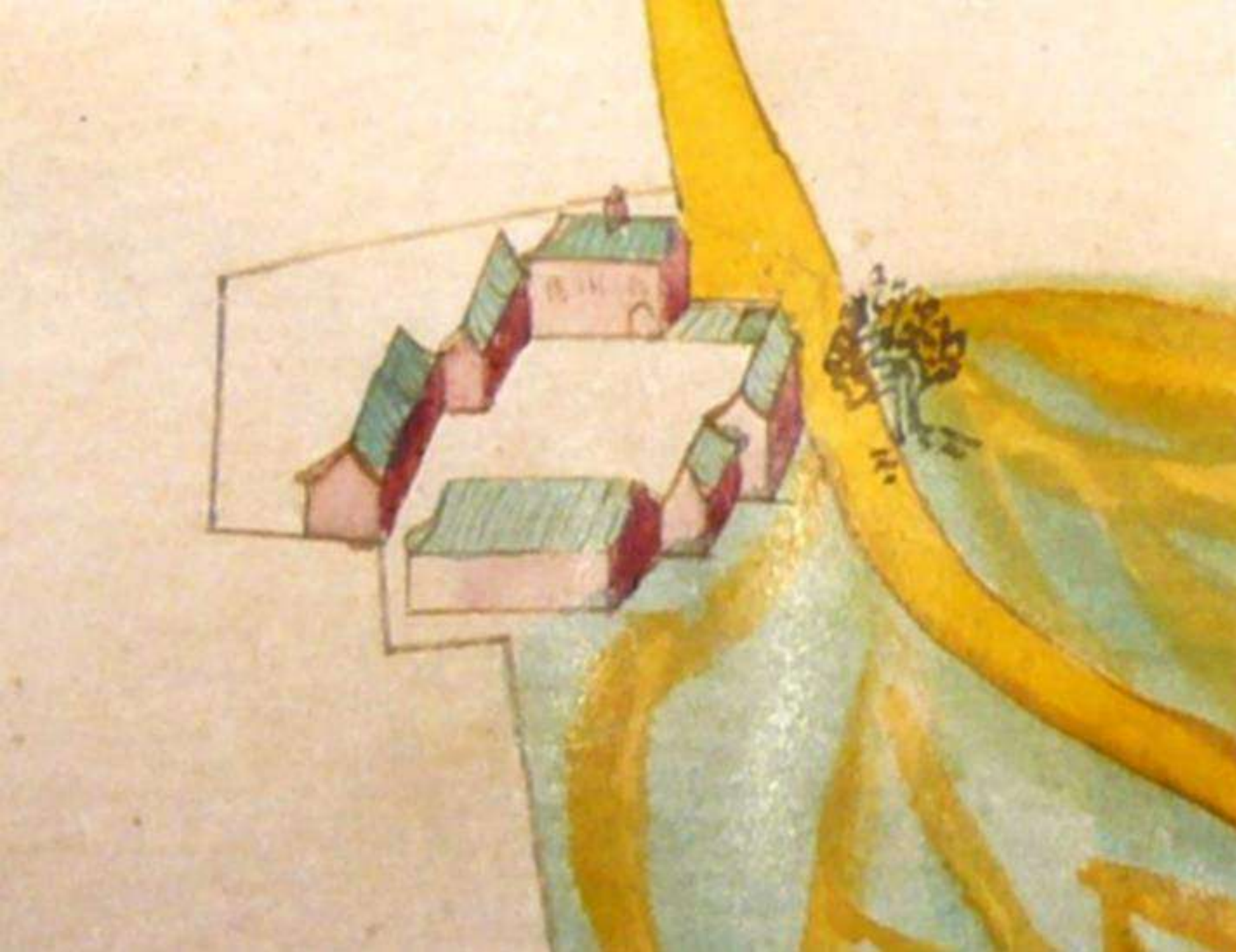

A photograph showing the interior of a hop kiln. The walls are made of rough, grey stone. The floor is covered with a thick layer of bright green hops. Several red sacks are scattered on the floor. The scene is lit from above, creating a warm, golden light. The text 'Hopasten in Denderland' is overlaid in white, and 'IOED Denderland' is overlaid in orange at the bottom right.

‘Hopasten in Denderland’

Slotevenement 26 januari 2024

IOED Denderland

- Hof te Putte
kaartboek Meldert
1727
- Hoeve met
hopvelden en bos
- Vermelding hopast bij
schatting verkoop in
1800

Programma

- Aanleiding project
- Doelstellingen project
- Historiek en typologie
- Inventarisatie en waardering
- Publieksontsluiting:
 - Getuigenissen
 - Fietstocht hopasten OMD
 - 360° Hopast Temmerman
 - Mini-documentaire hopasten

Aanleiding project

- Immaterieel cultureel erfgoed Erfgoed Denderland: meester-leerlingtraject (2018)
- Inventarisatie en waardering hopasten provincie Vlaams-Brabant (2022)
- IOED Denderland en projectsubsidie provincie Oost-Vlaanderen

Doelstellingen project

Historiek en typologie verdwenen en behouden hopasten

Behouden hopasten inventariseren en waarderen

Vergroten van het draagvlak voor en de kennis over hopasten door publieksgerichte ontsluiting

Historiek en typologie verdwenen/behouden hopasten

Bronnen:

- Literatuur
 - Referentiewerken hopasten:
 - Frank Becuwe & Guido Vandermarliere. Of an oste as they drie their hoppes upon at Poppering. Een typologische benadering van de hopast in Vlaanderen. In *Relicta* 6 (2010), 145-176.
 - Nicolas MAZEURE, Dirk LEMBRECHTS. Eesten in asten. De bouw en inrichting van hopasten in Vlaams-Brabant van circa 1870 tot 1970. In *M&L* 4 (2022), 6-12.
 - Heemkundige publicaties:
 - Heemkundige kring "de Faluintjes" 1997. Verzorg ons erfgoed. Inventaris van waardevolle gebouwen, landschappen en archeologische sites in de Faluintjes.
- Databanken:
 - Made in Aalst: mediabank, krantendatabank, Bouwvergunningen
 - Made in Denderland
 - Inventaris onroerend erfgoed

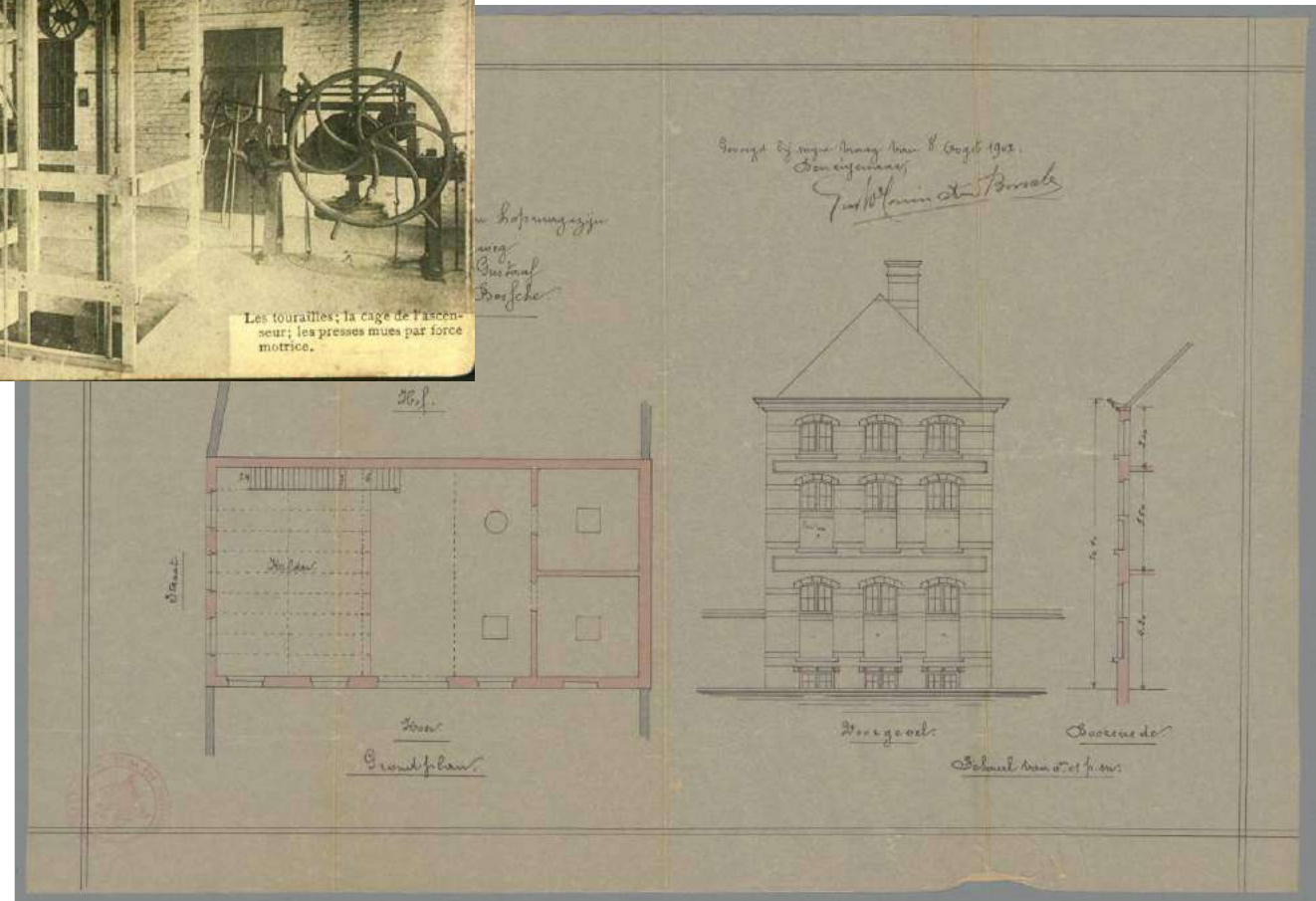
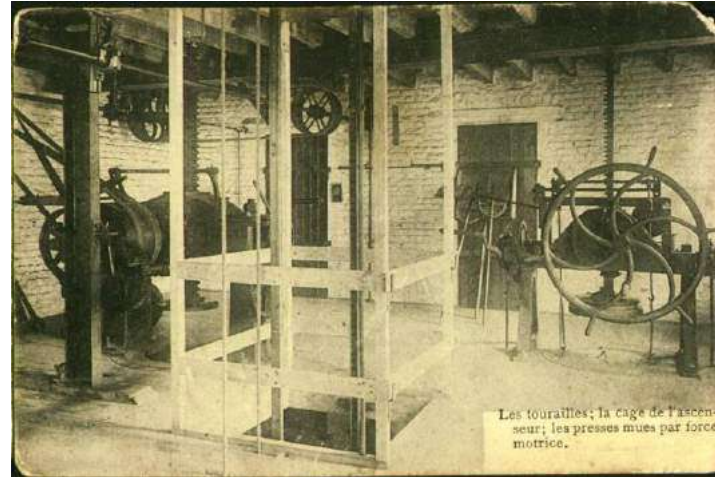
Grote hopprijskamp der stad Aalst - 28 september 1972

UITSLAGEN	
Aantal balen die voor de prijskamp werden aangeboden : replant Saaz : 18 replant Hallertau : 37 variëteit Northern Brewer : 25 variëteit Record : 31 variëteit Brewers Gold : 5	Somergem te Aalst Tweede prijs der Handelskamer Aalst en Gewest - replant Hallertau dhr. Schoukens Frans, Opalnieuweg, Ternat Tweede prijs der Handelskamer Aalst en Gewest - replant Saaz mw. Baeten Ludovica, Kaalberg 5 Moorsel
De voorkeuring werd uitgevoerd door de h. Willy Callebaut, Avouéstraat Moorsel, Emiel Callebaut, Portugezenstraat 25 Teralfene, Paul De Vos, Brusselbaan 185 Hekelgem - hopplanters: dhh. Maurice Fache, Parklaan Aalst, Charles Varlinda, Steenweg 7a Essene en J. Cardinael, Maison Vermoulen rue de la Limite 27 1030 Brussel - hophandelaars en dhh. E. De Schrijver (brouwerij Zeeberg), Corthals (brouwerij De Blicck) en mw. Dumon-Frine (brouwerij De Gheest) als deskundigen der Aalsterse Brouwerijen.	Tweede prijs der Handelskamer Aalst en Gewest - variëteit Northern-Brewer dhr. Van Langenhove René, Domanstraat 13 Meldert Ereprijs «De Hopduvel» - Ons Zonnig Huis Hof Somergem dhr. Permentier Gebroeders, Langestraat te Aalst Deze prijs wordt enkel toegekend aan een Aalsterse hopplanter, die aan de prijskamp heeft deelgenomen.
Ereprijs der Stad Aalst - replant Hallertau dhr. Beeckman Constant, Hof Somergem te Aalst	Replant Saaz : Een 1 ^o prijs : dhr. Temmerman Alfons, Brusselbaan 285 Eremondsgem - mw. Baeten Ludovica, Kaalberg 5 Moorsel
Ereprijs der Stad Aalst - replant Saaz dhr. Beeckman Constant, Hof	Een 2 ^o prijs : dhr. Goeman, Geneverweg Moorsel dhr. Beeckman Constant, Hof

Historiek en typologie verdwenen/behouden hopasten

Resultaat:

- Startlijst van 17 asten
- Infocfiche over typologie/historiek hopasten

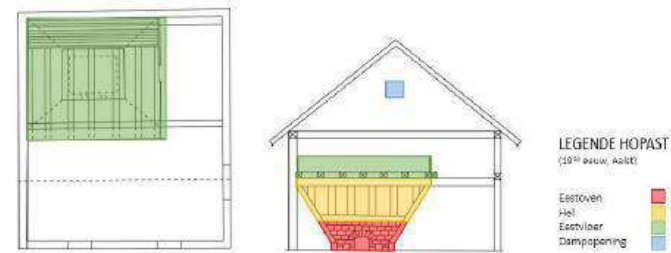
Inventarisatie en waardering

- Oproep via infofiche: 20-tal reacties
- Zoeken naar juiste adressen en contactpersonen
- Plaatsbezoeken
- Getuigenissen

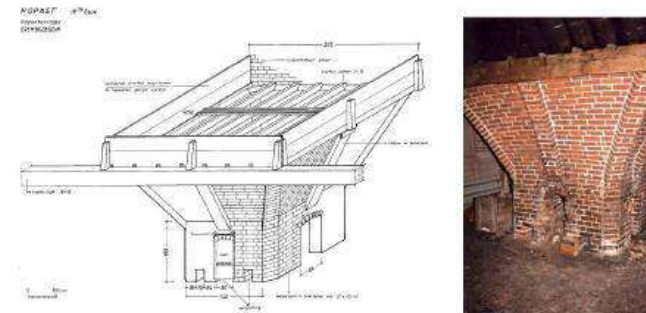
Uit welke onderdelen bestaat een hopast?

De oudste geschreven bronnen van hopasten gaan terug tot de 15de eeuw. Deze asten bestonden reeds uit een bakstenen oven met daarboven een eestvloer samengesteld uit tralies of latten. Op de eestvloer werden de hopbeilen gedroogd. Het rechthoekig gebouw waarin oven en eestvloer stonden had een ruimte om de hop binnen te brengen en was tot de 19de eeuw vaak nog opgetrokken in leem onder zadeldak met stro (later in baksteen en pannendak).

In deze periode had het type van de Vlaamse ast reeds een vaste vorm gekregen waarbij tussen de oven en de eestvloer een vierkante trechtervormige warme luchtkamer was voorzien die een *hel* werd genoemd. Een *dampopening* in de vorm van venstertje en/of uilengat werd in de topgevel voorzien om de damp naar buiten af te voeren.

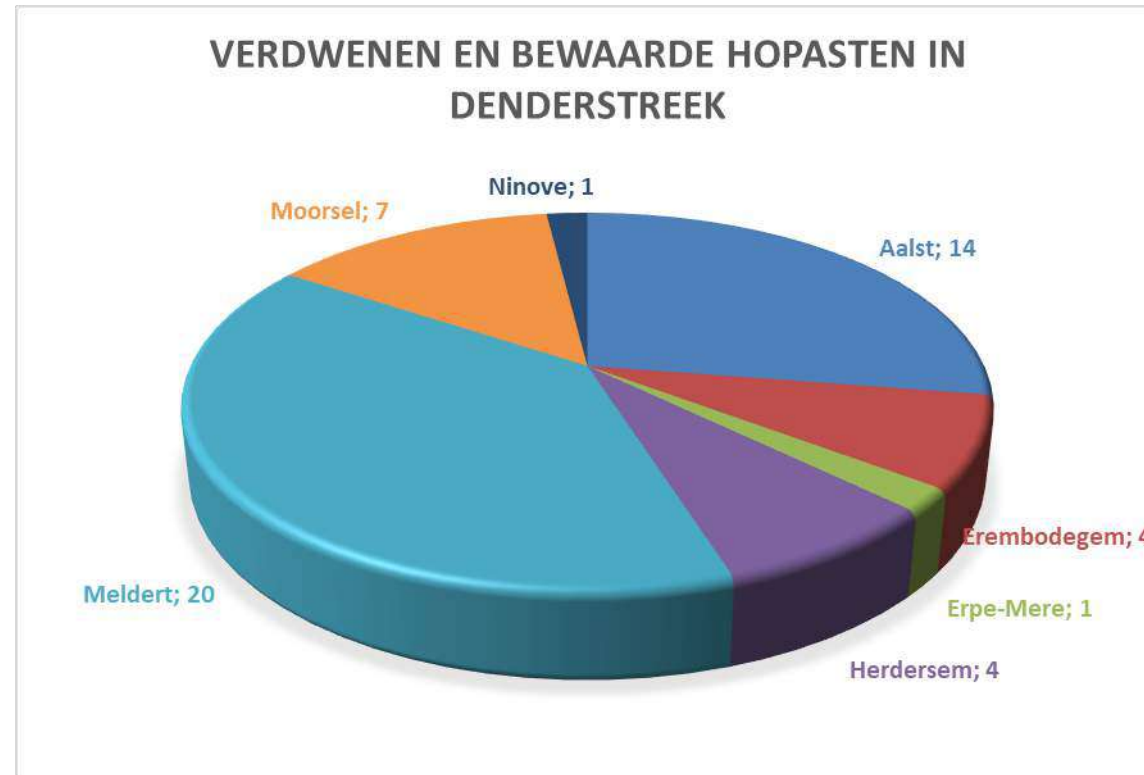
Figuur 4: Bewerkt grondplan en snede van hopast uit de streek van Aalst, zoals beschreven door Samuel von Crauner in 1820
bron Bécuwe F. & Vandermarlière G.: p. 152

Figuur 5: Oven, hel en eestvloer van hopast De Schepper in Erembodegem (tekening en foto R. De Meerleer, Burst).
bron Bécuwe F. & Vandermarlière G.: p. 155, p. 153

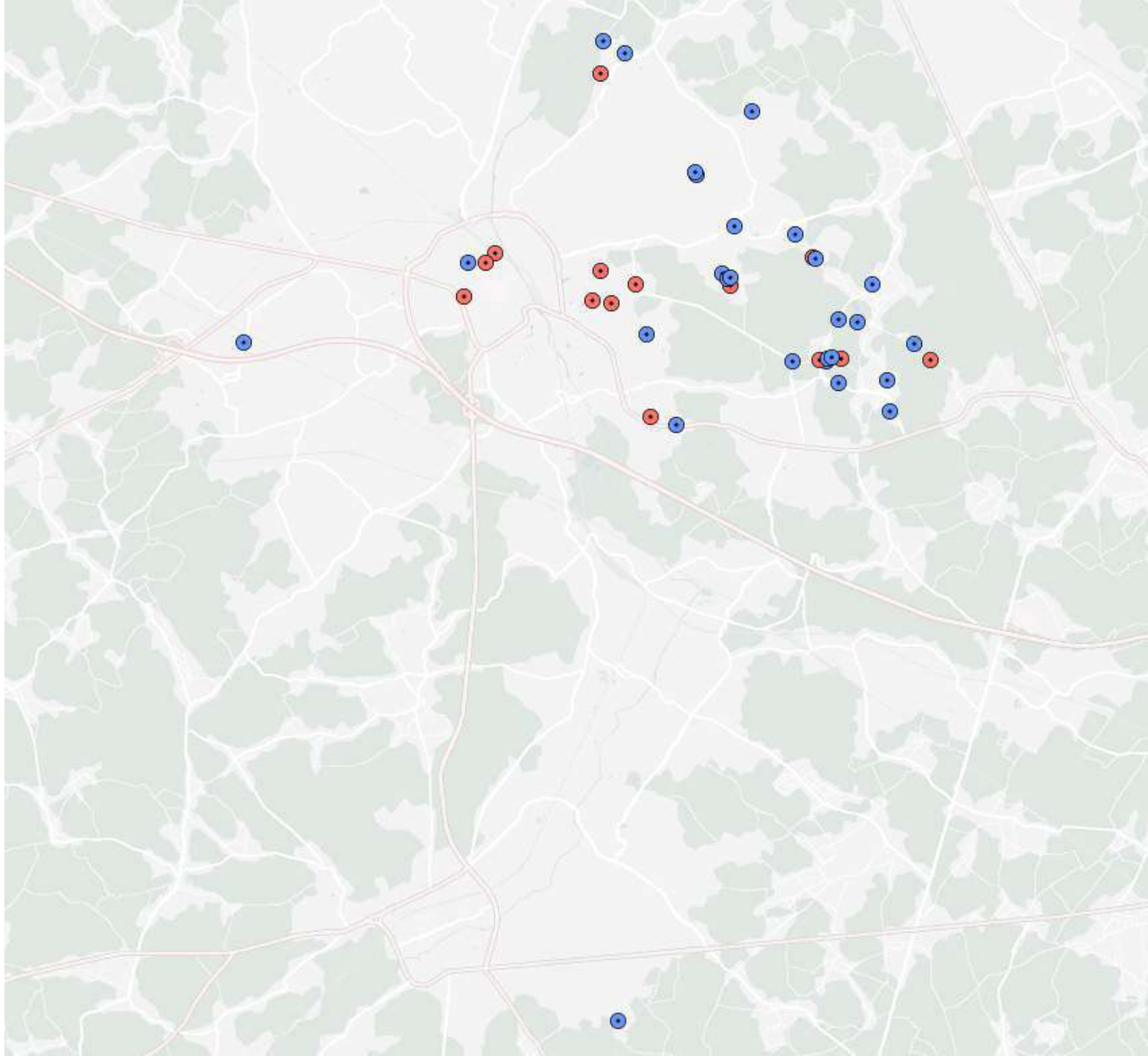
Inventarisatie en waardering

- Resultaat:
 - databank met 51 sites
 - 49 in Groot Aalst (waarvan 20 in Meldert), 1 in Ninove (Meerbeke) en 1 in Erpe-Mere (Erpe)
 - 10 sites zonder (exact) adres
 - 14 sites zonder bewaarde hopasten
 - 27 sites met bewaarde hopasten

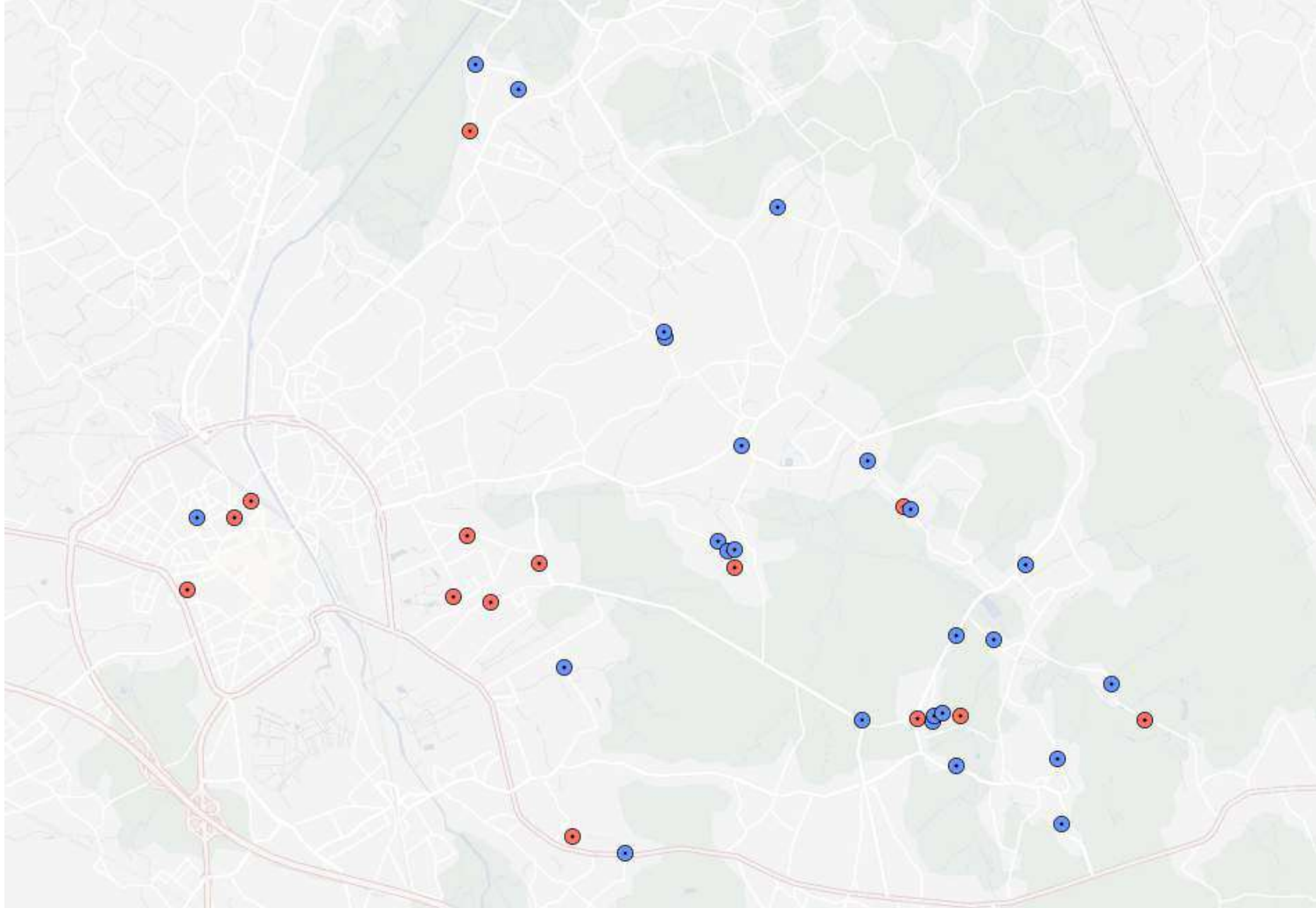
Inventarisatie en waardering

- Resultaat:
 - [Spreidingskaart verdwenen en bewaarde hopasten](#)
 - 14 sites zonder bewaarde hopasten
 - 27 sites met bewaarde hopasten
 - Beschrijving: datering, droogstelsel, constructie, eerdere fasen, waardevolle elementen, etc.
 - Foto's of archiefstukken

Aalst

Verdwenen en
bewaarde asten

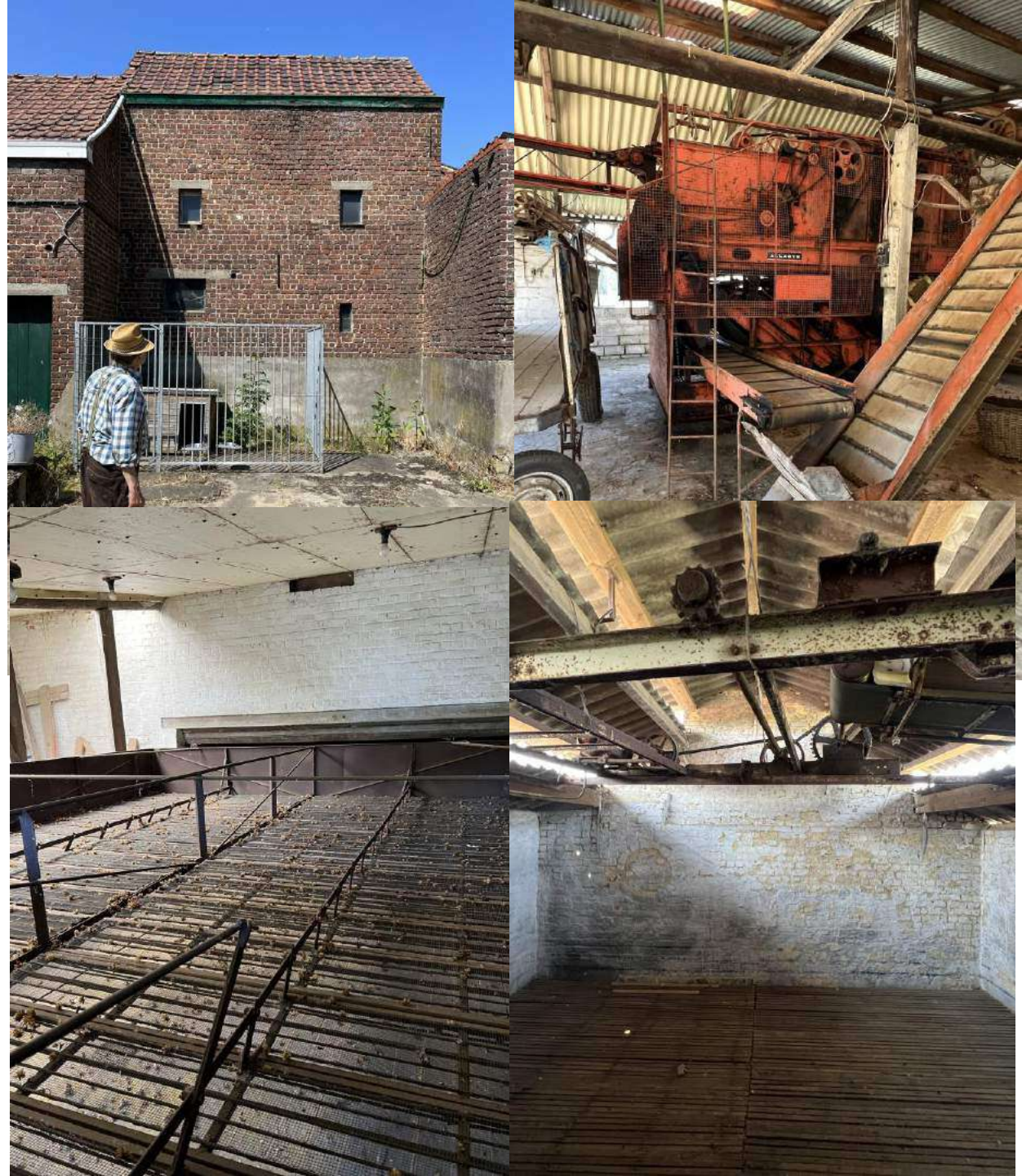

Inventarisatie en waardering

- Waardering in klassen A, B, C en D op basis van:
 - criteria (bewaartoestand, volledigheid, uniciteit, ensemble, contextuele, etc.)
 - erfgoedwaarde (historische waarde, architecturale/esthetische waarde, culturele waarde, etc.)
- Indeling:
 - Klasse A: 9 sites
 - Klasse B: 7 sites
 - Klasse C: 6 sites
 - Klasse D: 5 sites

Waardering Klasse A

- TEMMERMAN Erembodegem
 - 2 asten: 1932 en jaren '70
 - Evolutie van hout, cokes tot mazout
 - Dubbele en beweegbare eestvloer
 - brouwerijdak
 - Allaey's plukmachine
- Volledigheid, goede bewaarstaat, ensemble en context.

Waardering Klasse A

- BAERT Meldert
 - 1952
 - mazoutbrander met ventilateur uit 1965.
 - Dubbele eestvloer. Onderste eestvloer met uitschuifbare eestkisten.
 - Trekschouw
 - Hoppers
- Volledigheid, goede bewaarstaat, ensemble en context.

Waardering Klasse A

- MORLION Meldert
 - Twee asten: 1972-1973 en 2022
 - Dubbele ast van 6 verdiepingen van coöperatieve hopboeren ASCO hop
 - Deuren 4 de verdieping en lift bewaard.
 - Allaey's plukmachine
- uniciteit, goede bewaarstaat, context, historische/culturele waarde

Waardering Klasse A

- BOEYKENS Meldert
 - Twee asten: 19de eeuw en jaren '60
 - Vlaamse ast met bakstenen tremelvormige hel
 - Naoorlogse ast, actief tot '99
- vastgesteld bouwkundig erfgoed sinds 2009
- uniciteit, ensemble volledigheid, goede staat en context

Waardering Klasse A

- JANS Meldert
 - 19de eeuw Vlaamse ast met bakstenen tremelvormige hel
 - Bakstenen hel, houten eestvloer en gaaf bewaard astgebouw voor dubbel gebruik (bakoven)
- uniciteit, gaafheid, volledigheid, goede staat en context

Waardering Klasse A

- NAURENS HOF Moorsel
 - eerste helft 20ste eeuw
 - Installatie met schouw voor cokes
- goede staat, context, ensemble, architecturaal, beeldbepalend

Waardering Klasse A

- VERMOESEN Moorsel
 - Midden 20ste eeuw
 - Installatie voor cokes met bewaarde aspirateur, later mazoutbrander
- Volledigheid, goede staat en context, zeldzaam bewaarde aspirator

Waardering Klasse A

- DE BIEK Moorsel
 - Tussen 1884 en 1937 actief
 - hopast als deel van bewaarde brouwerijsite
 - Bewaarde hoppers
- Inventaris vastgesteld bouwkundig erfgoed sinds 2014 (architecturale waarde, industrieel-archeologische waarde, historische waarde)
- Goede staat en context, zeldzaam bewaarde hoppers

Waardering

Klasse A

- BURGEMEESTERSHOF Moorsel
 - 19de eeuw
 - Vlaamse ast met trechtersvormige bakstenen hel en houten eestvloer
- Inventaris vastgesteld bouwkundig erfgoed sinds 1976
- uniciteit, volledigheid, goede staat en context

Publieksontsluiting

- [Getuigenissen](#) van 9 hoptelers (Made in Denderland)

ERFGOED DENDERLAND > IDEED DENDERLAND > ONROEREND ERFGOED > HOPASTEN IN DENDERLAND

Beluister enkele getuigenissen van de hoppluk

In kader van het project 'Getuigenissen van de Manuele Hoppluk' nam het Hopmuseum Poperinge heel wat interessante interviews af met personen die nog kunnen getuigen over hoe de hopteelt er vroeger aan toe ging, ook in onze streken! Op de [erfgoedbank MADE in Denderland](#) kan je deze interviews nu beluisteren.

Eeuwenlang was de heuvelachtige regio van Aalst, Affligem en Asse één van de rijkste hopstreken van Europa. De hopteelt werd hier door toedoen van de Abdi van Affligem in de Middeleeuwen geïntroduceerd en bracht rijkdom en aanzien voor de hele regio. De oudere bewoners vertellen graag dat ze vroeger uren konden wandelen zonder de groene hopvelden vol metershoge staken en sierlijk opklimmende ranken te verlaten. Na de Tweede Wereldoorlog ging het plots steil bergaf met de hopteelt.

[← terug naar Hopsten in Denderland](#)

Publieksontsluiting

- Fietstocht langs en bezoek aan 4 hopasten OMD 2023

Publieksoontsluiting

- [360° Hopast Temmerman \(Made in Denderland\)](#)

Publieksontsluiting

- Mini-documentaire Hopasten in de Denderstreek

Het project 'Hopasten in Denderland' is een project van IOED Denderland. Het is een samenwerking tussen Erfgoed Denderland en SOLVA, met ondersteuning van Provincie Oost-Vlaanderen.

Vragen, aanvullingen of opmerkingen?

Raphaël De Mey

Consulent Bouwkundig Erfgoed

raf.de.mey@so-lva.be

TEL 053/73 74 22

GSM 0488 48 31 35

Postadres: Gentsesteenweg 1 B – 9520 Sint-Lievens-Houtem

Bezoekadres: Industrielaan 25B – 9320 Erembodegem

www.so-lva.be | www.solvaprojectontwikkeling.be